

Samrådsmöte ÄFO 2
4 december 2023

Jan-Erik Dalmo
Vilthandläggare

Punkter i presentationen

17 § Älgförvaltningsgruppen ska för ett älgförvaltningsområde upprätta en plan för en ekosystembaserad förvaltning av älgstammen (*älgförvaltningsplan*).

Älgförvaltningsgruppen ska följa upp förvaltningen och ställda mål, såväl under jaktsäsongen som mellan jaktsäsonger, och så långt möjligt samordna älgförvaltningen inom området genom årliga samråd. Älgförvaltningsgruppen ska även enligt 27 § skriftligen yttra sig över älgskötselplanerna innan de ges in till länsstyrelsen...

...Om det finns särskilda skäl, såsom att jaktresultatet tydligt avviker från älgförvaltningsplanens mål, ska älgförvaltningsgruppen rapportera förhållandet till länsstyrelsen samt genom åtgärder, såsom dialog med och information till berörda jakträttshavare och företrädare för sådana, verka för att uppsatta mål för älgstammens storlek och sammansättning ska nås under pågående jaktsäsong.

Bakgrund (innan jaktstart)

Älgstammens utveckling i ÄFO:t

Område	År	Areal med obs	Totalt, täthet efter jakt (ind/1000 ha)				Procentuell osäkerhet
			Typvärde	Medel	NKG, 2,5 %	ÖKG, 97,5 %	
ÄFO 2	2013	268292	6,157828	6,41774	5,215265772	8,123714227	22,6594449
ÄFO 2	2014	268869	5,640337	5,879792	4,707917103	7,47976743	23,57099028
ÄFO 2	2015	272030	5,605994	5,842047	4,686355215	7,396319871	23,19362411
ÄFO 2	2016	269869	5,572697	5,759659	4,616023346	7,299003345	23,2911359
ÄFO 2	2017	247844	5,159888	5,369761	4,243451469	6,870179556	24,45851887
ÄFO 2	2018	270753	5,307162	5,52364	4,419568949	7,02402037	23,57550127
ÄFO 2	2019	247895	5,39496	5,615962	4,523078223	7,12323384	23,14968983
ÄFO 2	2020	263184	5,172684	5,363033	4,293346751	6,75931943	22,99046561
ÄFO 2	2021	264139	4,905588	5,058383	3,983959099	6,428541043	24,16367132
ÄFO 2	2022	255759	4,80551	4,916816	3,740092713	6,312514662	26,1594276

Bakgrund (innan jaktstart)

Länstyrelserna LstD Älgjakt - WebbGIS

namn_ajo	Areal	Beslutsår	Älgstammens utv. 3 år framåt	Målsättning älg/1000 ha	Nuläge älg/1000 ha	Mål tjurandel
NORDVÄSTRA GÅSINGE ÄLGSKÖTSELOMR	11523	2023	Öka	5	4	37
MÄLARMÅRDENS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	19869	2023	Oförändrad	5	5	40
FLODA-SKÖLDINGE ÄLGSKÖTSELOMR	9065	2021	Oförändrad	5	5	40
GRIPSHOLMS SÖDRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	12669	2021	Oförändrad	5	5,5	40
HUSBY-REKARNE ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	9885	2021	Oförändrad	5,5	5,5	40
ESKILSTUNA NORRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	10671	2021	Minska	5,5	7,4	50
BARVA-KJULA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	9834	2023	Oförändrad	5,6	5,9	35
SELAÖ ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	8906	2921	Minska	6	6,5	35
Näshulta älg och kronskötselområde	10797	2021	Minska	6	7	36
GRIPSHOLMS NORRA ÄLGV.OMRÅDE	11415	2021	Öka	6	6,5	40
Julita-Floda ÄLG- OCH KRONSKÖTSELOMRÅDE	20551	2021	Minska	6	7,5	40
HÄRADS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	8514	2023	Minska	6	7	40
Strängnäs Norra älgskötselområde	15012	2021	Minska	6	6,5	40
VINGÅKERS NORRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	14088	2021	Oförändrad	6,1	6,1	40
NORDVÄSTRA VINGÅKERS ÄLGSKÖTSELOMR	10990	2023	Öka	6,1	5	50
BERGA-LÄNNA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	11713	2022	Oförändrad	6,5	6,5	35
GRANHEDS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	11623	2021	Oförändrad	6,5	6,5	38
MÄLARMÅRDENS VÄSTRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	14698	2022	Oförändrad	6,5	6,1	40
HEDMOSSENS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	18999	2023	Oförändrad	7	7	35
Södra Vingåkers älg och kronskötselområd	23564	2021	Öka	7,2	7	38
Humledalens Älgskötselområde	7060	2022	Oförändrad	8,5	8,5	35

Bakgrund (innan jaktstart)

Länstyrelserna LstD Älgjakt - WebbGIS

namn_ajo	Areal	Beslutsår	Älgstammens utv. 3 år frammåt	Målsättning älg/1000 ha	Nuläge älg/1000 ha	Mål tjurandel
NORDVÄSTRA GÅSINGE ÄLGSKÖTSELOMR	11523	2023	Öka	5	4	37
GRIPSHOLMS NORRA ÄLGV.OMRÅDE	11415	2021	Öka	6	6,5	40
NORDVÄSTRA VINGÅKERS ÄLGSKÖTSELOMR	10990	2023	Öka	6,1	5	50
Södra Vingåkers älg och kronskötselområd	23564	2021	Öka	7,2	7	38
MÄLARMÅRDENS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	19869	2023	Oförändrad	5	5	40
HEDMOSSENS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	18999	2023	Oförändrad	7	7	35
GRANHEDS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	11623	2021	Oförändrad	6,5	6,5	38
MÄLARMÅRDENS VÄSTRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	14698	2022	Oförändrad	6,5	6,1	40
FLODA-SKÖLDINGE ÄLGSKÖTSELOMR	9065	2021	Oförändrad	5	5	40
HUSBY-REKARNE ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	9885	2021	Oförändrad	5,5	5,5	40
BARVA-KJULA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	9834	2023	Oförändrad	5,6	5,9	35
GRIPSHOLMS SÖDRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	12669	2021	Oförändrad	5	5,5	40
BERGA-LÄNNA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	11713	2022	Oförändrad	6,5	6,5	35
VINGÅKERS NORRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	14088	2021	Oförändrad	6,1	6,1	40
Humledalens Älgskötselområde	7060	2022	Oförändrad	8,5	8,5	35
Julita-Floda ÄLG- OCH KRONSKÖTSELOMRÅDE	20551	2021	Minska	6	7,5	40
ESKILSTUNA NORRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	10671	2021	Minska	5,5	7,4	50
HÄRADS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	8514	2023	Minska	6	7	40
Strängnäs Norra älgskötselområde	15012	2021	Minska	6	6,5	40
SELAÖ ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	8906	2921	Minska	6	6,5	35
Näshulta älg och kronskötselområde	10797	2021	Minska	6	7	36

Bakgrund (innan jaktstart)

Länstyrelserna LstD Älgjakt - WebbGIS

Sök i kartan

Lagerlista

namn_ajo	Areal	Beslutsår	Älgstammens utv. 3 år framåt	Målsättning älg/1000 ha	Nuläge älg/1000 ha	Mål tjurandel
HEDMOSENS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	18999	2023	Oförändrad	7	7	35
BARVA-KJULA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	9834	2023	Oförändrad	5,6	5,9	35
BERGA-LÄNNA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	11713	2022	Oförändrad	6,5	6,5	35
Humledalens Älgskötselområde	7060	2022	Oförändrad	8,5	8,5	35
SELAÖ ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	8906	2021	Minska	6	6,5	35
Näshulta älg och kronskötselområde	10797	2021	Minska	6	7	36
NORDVÄSTRA GÅSINGE ÄLGSKÖTSELOMR	11523	2023	Öka	5	4	37
Södra Vingåkers älg och kronskötselområd	23564	2021	Öka	7,2	7	38
GRANHEDS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	11623	2021	Oförändrad	6,5	6,5	38
GRIPSHOLMS NORRA ÄLGV.OMRÅDE	11415	2021	Öka	6	6,5	40
MÄLARMÅRDENS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	19869	2023	Oförändrad	5	5	40
MÄLARMÅRDENS VÄSTRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	14698	2022	Oförändrad	6,5	6,1	40
FLODA-SKÖLDINGE ÄLGSKÖTSELOMR	9065	2021	Oförändrad	5	5	40
HUSBY-REKARNE ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	9885	2021	Oförändrad	5,5	5,5	40
GRIPSHOLMS SÖDRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	12669	2021	Oförändrad	5	5,5	40
VINGÅKERS NORRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	14088	2021	Oförändrad	6,1	6,1	40
Julita-Floda ÄLG- OCH KRONSKÖTSELOMRÅDE	20551	2021	Minska	6	7,5	40
HÄRADS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	8514	2023	Minska	6	7	40
Strängnäs Norra älgskötselområde	15012	2021	Minska	6	6,5	40
NORDVÄSTRA VINGÅKERS ÄLGSKÖTSELOMR	10990	2023	Öka	6,1	5	50
ESKILSTUNA NORRA ÄLGSKÖTSELOMRÅDE	10671	2021	Minska	5,5	7,4	50

Bakgrund (innan jaktstart)

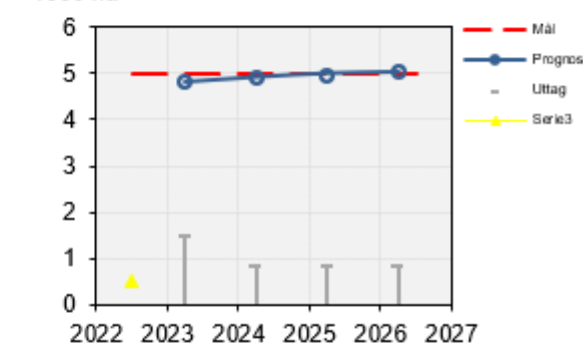
Område	ÄFO2				
Datum	2023-02-14	Tid	11:00	Signatur	JN
Programversion	3.4			Indata	2023-02-14 11:00 JN

Fyll i alla orange celler (använd ej klipp och klistra). Orange celler måste visa svart text på ljus bakgrund för att en prognos ska erhållas. Höj/sänk värden så att mål uppnås. Minustecken på älgar efter jakt betyder överuttag. Differens i antal älgar i stammen mellan prognos och mål kan avläsas längst ned på sidan. Uppgifter på senaste årets avskjutning och vinterstam syns i celler med grå bakgrund.

Förslag på avskjutning

	2022	2023	2024	2025
	/2023	/2024	/2025	/2026
Antal per 1000 ha	1,5	0,8	0,8	0,8
% tjur av vuxna	54%	40%	40%	40%
% kalv av totalt	54%	55%	55%	55%
Antal tjurar	95	38	38	38
Antal kor	82	57	57	57
Antal kalvar	212	117	117	117
Totalt	389	212	212	212

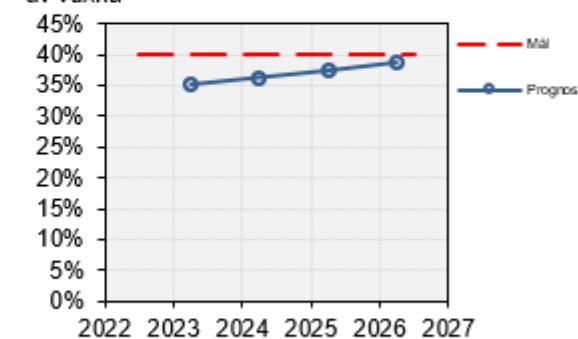
Älgar per 1000 ha

Prognos: Älgar efter jakt (vinterstam)

	2022	2023	2024	2025
	/2023	/2024	/2025	/2026
Antal per 1000 ha	4,8	4,9	5,0	5,0
% tjur av vuxna	35%	36%	37%	39%
Antal tjurar	366	366	392	409
Antal kor	677	642	654	643
Antal kalvar	229	294	279	281
Totalt	1 272	1 302	1 325	1 333
Awikelse från målet	-53	-23	0	+8

Andel tjur av vuxna

Älgar i området

Hur går det då?

10/19/2021 01:27 -06°C

SPYPOINT LINK-MICRO-LTE

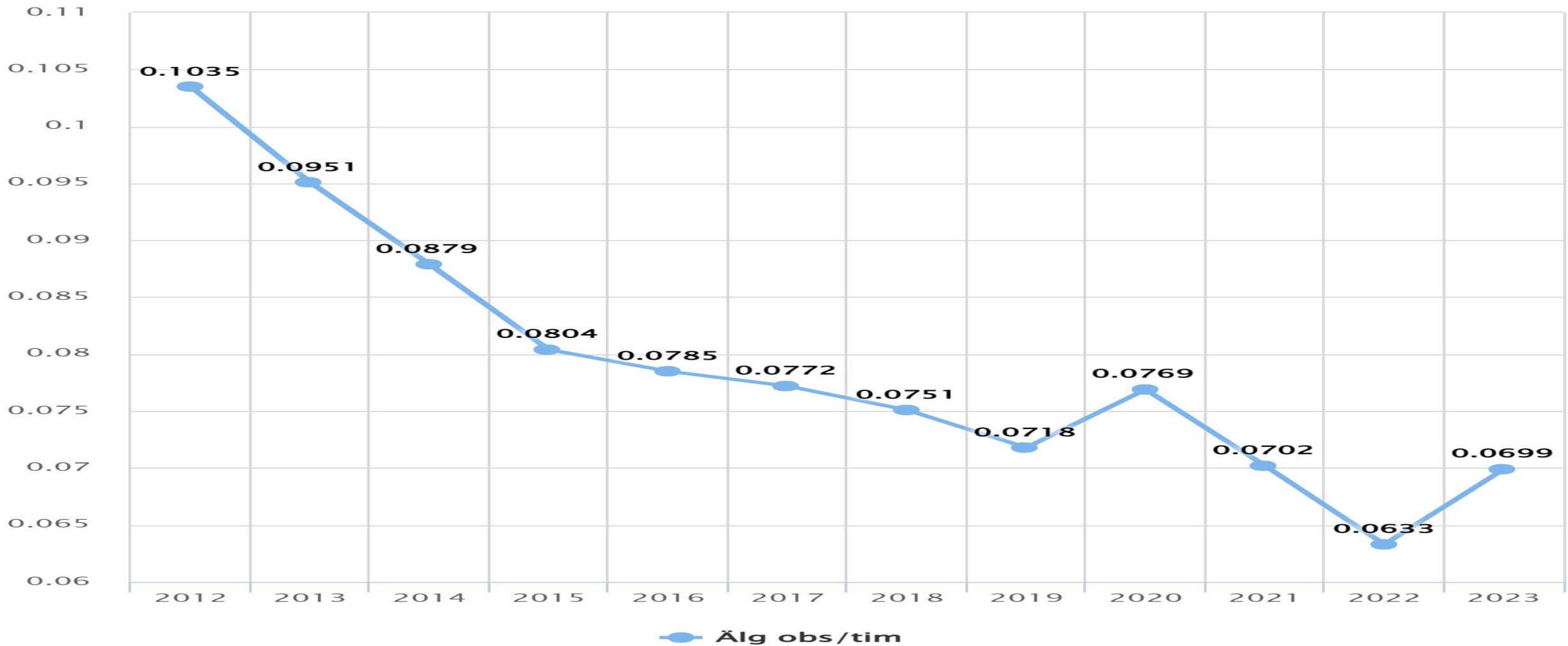
Älgobsen (OBS PRELININÄRA SIFFROR)

Älgobservationer - Förvaltningsområde - Historiska gränser - Södermanlands län\ÄFO 2 - 2020--2021 - 2023/2024							
Jaktår	Statistiskt säkerställd	Mantimmar					
2020/2021	JA	49013					
2021/2022	JA	50300					
2022/2023	JA	55273					
2023/2024	JA	24607					

- Framförallt saknas underlag från områden med Wehunt

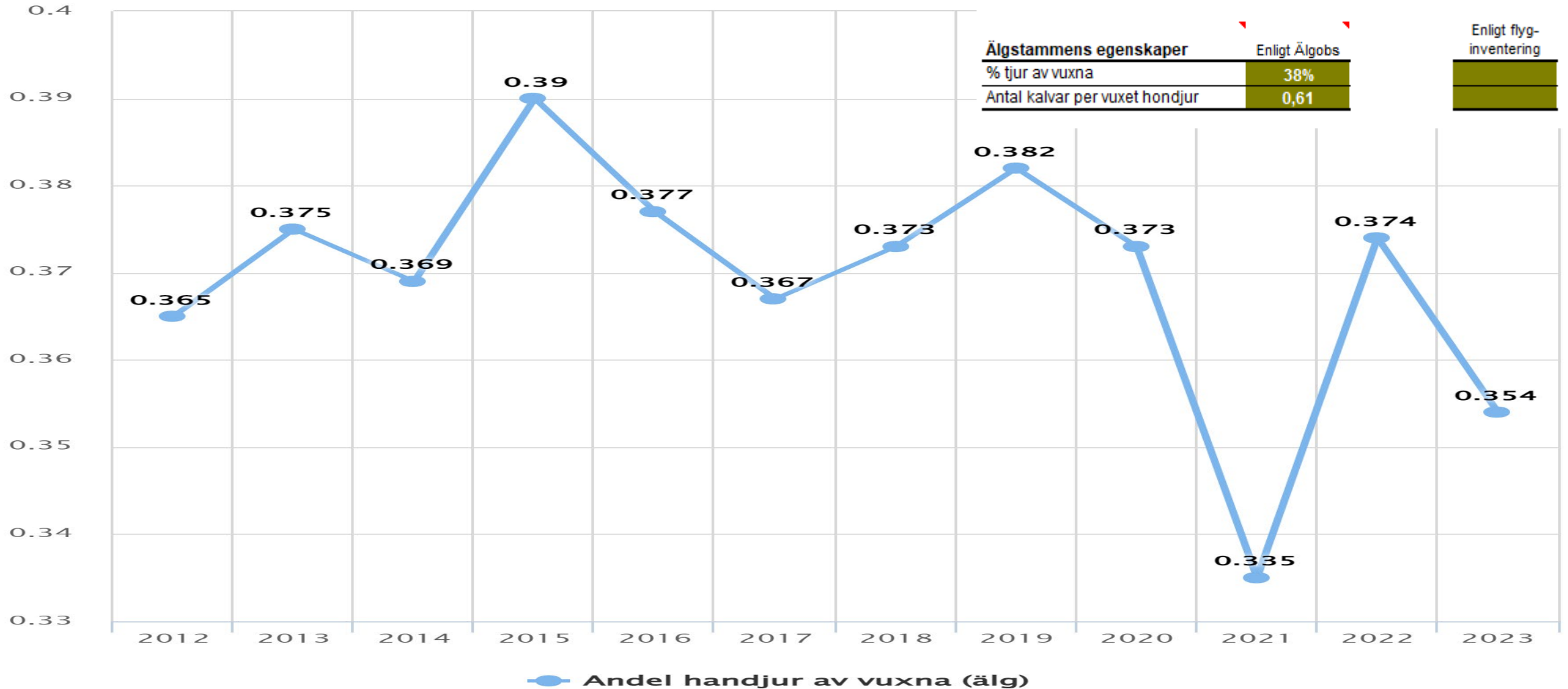
Älgobsen (OBS PRELININÄRA SIFFROR)

Obs – per mantimme: Obs – per mantimme älgÄFO 2 2012–2023

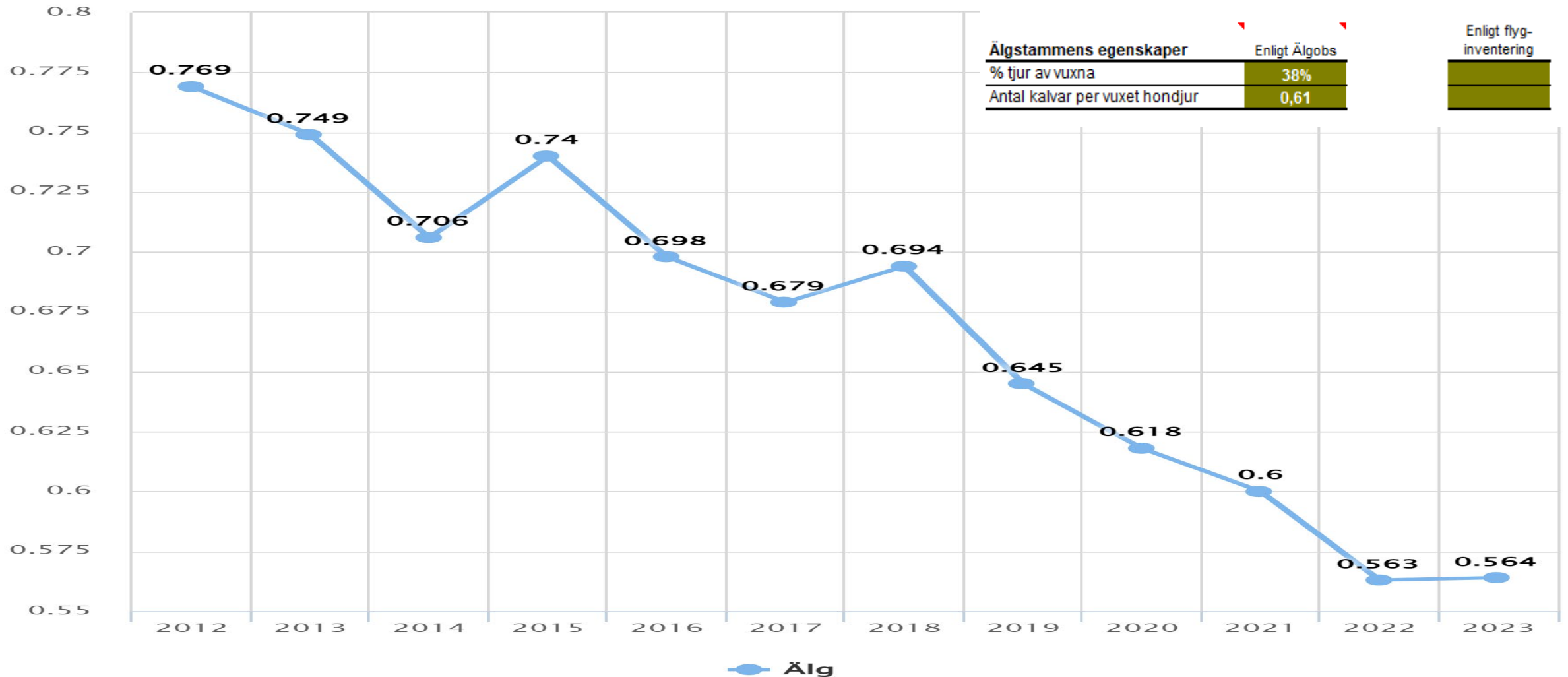
Älgobsen (OBS PRELININÄRA SIFFROR)

Obs – andel handjur av vuxna: Obs – andel handjur av vuxna
älgÄFO 2 2012–2023

Älgobsen (OBS PRELININÄRA SIFFROR)

Obs – reproduktion: Obs – reproduktion älgÄFO 2 2012–2023

Avskjutning & Prognos

Område	ÄFO2				
Datum	2023-02-14	Tid	11:00	Signatur	JN
Programversion	3.4		Indata	2023-02-14 11:00 JN	

Fyll i alla orange celler (använd ej klipp och klistra). Orange celler måste visa svart text på ljus bakgrund för att en prognos ska erhållas. Hög/sänk värden så att mål uppnås. Minustecken på älgar efter jakt betyder överstämning. Differens i antal älgar i stammen mellan prognos och mål kan avläsas längst ned på sidan. Uppgifter på senaste årets avskjutning och vinterstam syns i celler med grå bakgrund.

Förslag på avskjutning

	2022 /2023	2023 /2024	2024 /2025	2025 /2026
Antal per 1000 ha	1,5	0,8	0,8	0,8
% tjur av vuxna	54%	40%	40%	40%
% kalv av totalt	54%	55%	55%	55%

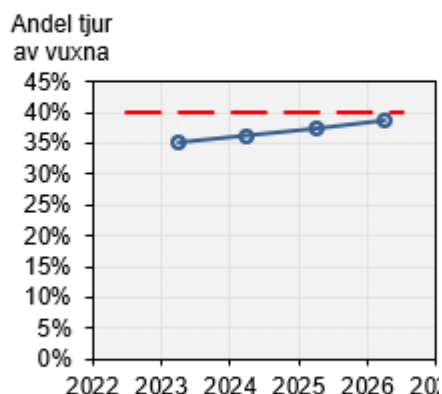
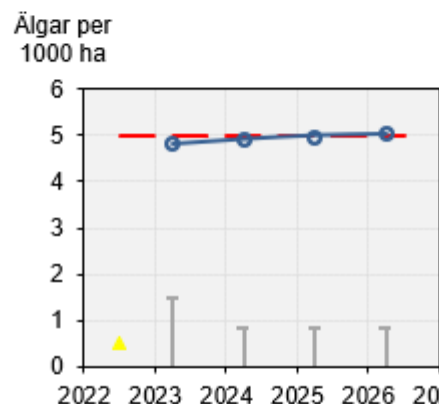
Antal tjurar	95	38	38	38
Antal kor	82	57	57	57
Antal kalvar	212	117	117	117
Totalt	389	212	212	212

Prognos: Älgar efter jakt (vinterstam)

	2022 /2023	2023 /2024	2024 /2025	2025 /2026
Antal per 1000 ha	4,8	4,9	5,0	5,0
% tjur av vuxna	35%	36%	37%	39%

Antal tjurar	366	366	392	409
Antal kor	677	642	654	643
Antal kalvar	229	294	279	281
Totalt	1 272	1 302	1 325	1 333

Awikelse från målet	-53	-23	0	+8
---------------------	-----	-----	---	----

Älgar i området

Förslag på avskjutning

	2022 /2023	2023 /2024	2024 /2025	2025 /2026
Antal per 1000 ha	1,5	0,9	0,8	0,8
% tjur av vuxna	54%	61%	40%	40%
% kalv av totalt	54%	57%	55%	55%

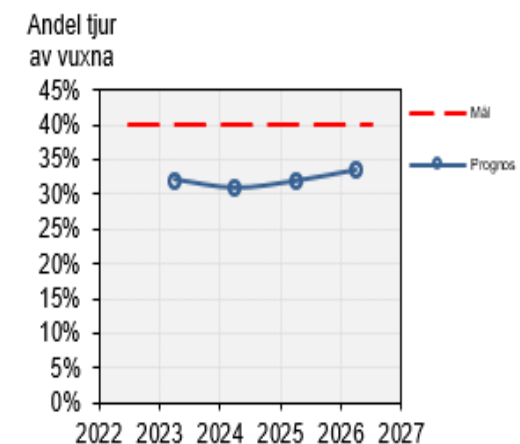
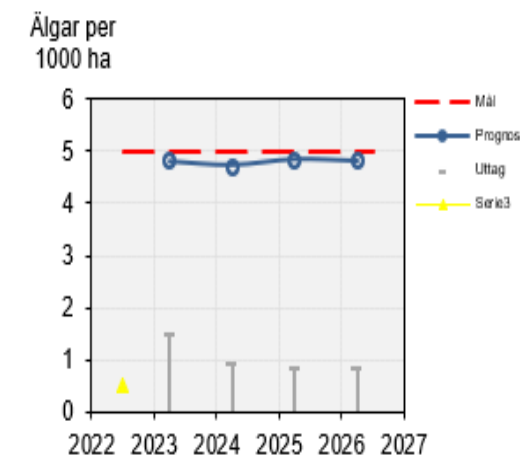
Antal tjurar	95	63	38	38
Antal kor	82	40	57	57
Antal kalvar	212	136	117	117
Totalt	389	239	212	212

Prognos: Älgar efter jakt (vinterstam)

	2022 /2023	2023 /2024	2024 /2025	2025 /2026
Antal per 1000 ha	4,8	4,7	4,8	4,8
% tjur av vuxna	32%	31%	32%	33%

Antal tjurar	339	308	322	339
Antal kor	719	691	690	674
Antal kalvar	214	259	269	261
Totalt	1 272	1 257	1 281	1 274

Awikelse från målet	-53	-68	-44	-51
---------------------	-----	-----	-----	-----

Älgar i området

Hur vi ska synka skötselplanerna mot
älgförvaltningsplanen?

Hur vi ska synka skötselplanerna mot älgförvaltningsplanen?

- Revidera era skötselplaner när ni märker att det behövs. Vänta inte "ett år till".
- Utgå från medeltätheten i LST moose / ÄFO-planen
– Fundera har vi en älgstam som genomsnittet? Fler eller färre? Jämför älgobssiffror obs/mantimme.
- Våga fråga!

Hur vi ska synka skötselplanerna mot älgförvaltningsplanen?

- Fler förslag?

Avslutningsvis några medskick

SAMMANFATTNING

- Älgstammen ska hålla en hög kvalitet med en täthet som möjliggör en meningsfull jakt.
- Avskjutningsmålet bör utgöras av en hög andel kalv.
- Man bör arbeta aktivt för en höjd medelålder i älgstammen, framförallt av tjurar.

Figur 6: Produktionsdjurens kvalitet beror på flera orsaker.
Illustration: Fredrik Saarkoppel

Avslutningsvis några medskick

Tjurandel: Den exakta nivån där man börjar se negativa effekter på grund av för låg tjurandel är svårdefinierad och beror troligen på en rad olika omständigheter, såsom tjurstammens medelålder och stammens täthet. I en glesare stam behöver tjurandelen troligen vara högre än i en tät stam då det blir större avstånd mellan älgarna.

För att undvika negativa effekter anser Jägareförbundet att man bör sträva mot en tjurandel på 40 procent i älgobsen. En effekt av för få tjurar, eller en hög andel unga tjurar, inom ett område kan vara att kalvar föds senare under våren. Detta kan förklaras genom att större tjurar lockar kor till brunst tidigare samt att avsaknaden av kapitala tjurar kan göra att kor står över betäckning till nästa brunstillfälle tre veckor senare.

En låg medelålder i tjurstammen ger också en sämre tillväxt för de yngre tjurarna då de i tidigare ålder får börja delta aktivt i brunsten och då prioriterar detta framför egen kroppstillväxt.

Avslutningsvis några medskick

Medelålder på stammen En älgdjur får i regel inte ett ordentligt brunstbeteende förrän vid tidigast 3 års ålder, medan en älgko är som mest produktiv mellan 4-12 års ålder. Vid jakt utan restriktioner skapas en hög omsättningstakt i älgstammen vilket gör att medelåldern hålls låg.

Den enskilt viktigaste faktorn för hur tidigt på säsongen, samt vid vilken ålder, en älgko går i brunst är kroppsvikten. Kroppsvikten är dock tätt sammanlänkad med älgens ålder då älgarna tillväxer till en hög ålder. Detta gör att hög medelålder på älgstammen ofta är synonymt med högre vikter på älgar. En hög medelålder på tjurar gör vidare att fler kvigor lockas till brunst. Den kan också trigga igång kornas brunst tidigare.

Tack! Frågor?